

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13 / Telefon 4440 in 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Vrednost mesečno prejemov
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglaševalski oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.408

Slovanstvo nekdanj in sedaj

OD ROMANTICIZMA IN IMPERIALIZMA DO REALNIH OSNOV.

Slovanstvo se je prvotno porodilo na Češkem, v Pragi, in sicer v tisti dobi, ki jo je ustvarilo romantično svetovno naziranje, podkrepjeno s francosko revolucijo v »pomladi narodov«. Mali avstrijski slovanski narodi, ki takrat še v sanjah niso mogli misliti na popolno osvobojenje, so iskali v slovanstvu utele za svoje skoraj obupno stanje. Popolnoma svobodna in samostojna slovanska država je bila tedaj samo velika Rusija, zato ni čudno, če so se oči vseh avstrijskih Slovanov ozirale tedaj v Petrograd. »Matuška Rusija« je bila sen in ideal milijonov. Na evropskem jugu je bila tedaj ena sama samostojna slovanska država — Črnagora. Srbi in Bolgari so se komaj pripravljali na popolno osvobojenje, na ustanovitev dveh suverenih držav, neodvisnih od velikega turškega imperija. A pri ustvarjanju prvega slovanskega pokreta so sodelovali zastopniki skoraj vseh slovanskih narodov, največ pa je bilo Čehov, Slovakov, Slovencev in Poljakov. Rusi, Bolgari, Srbi in Hrvatji so se pridruževali slovanski ideji šele postopoma in skoraj šele v isti dobi, ko je nastajalo rusko politično »slavjanstvo«.

Razlika med na Češkem nastajim slovanstvom in ruskim slavjanstvom je bila precejšnja, in morda so prav zato izpadli Poljaki takoj, čim je rusko slavjanstvo pokazalo svoje prave težnje. Velika, uprav ogromna predvojna Rusija ni bila nikoli v bistvu narodna v našem slovenskem ali češkem smislu. Ko se je oklenila slavjanstva, ga je pojmovala bolj imperialistično in versko, kakor etniško. V boj proti Turkom je šla v prvi vrsti zato, da bi osvobodila svoje pravoslavne sovražnike na Balkanu, h katerim ni prištevala le slovanskih Srbov in Bolgarov, ampak tudi pravoslavne Romane in Grke. Mimo tega je strmela po posesti Carigrada in Dardanel, ki bi ji zagotavljale izhod na odprto morje. S tega stališča nam postane tudi razumljivo, zakaj je favorizirala spočetka Bolgare na račun Srbov in zakaj se ni ozirala na nacionalne težnje Poljakov, ki so bili po zadnji delitvi Poljske pretežno pod njeno nadoblastjo. Pa tudi to imperialistično-versko usmerjeno slavjanstvo je bilo v carski Rusiji omejeno le na nekatere državnike in intelektualce; politično-etnični značaj, ki ga v resnici ni imelo, so mu dali šele Nemci, zlasti na Dunaju, ki so videli v slavjanstvu nevarnost za svojo srednjeevropsko hegemonijo.

V praksi se pa to slovanstvo nikoli ni izkazalo; v zadnjih desetletjih pred svetovno vojno so bili resnični in brezpozorni Slovani samo Čehi in Slovenci. Ruski cilji so bili drugod, Poljaki so se

borili v prvi vrsti proti slovanskim bratom Rusom, in se že zaradi tega niso mogli ogrevati za popolno slovanstvo. Slovaki so tonili v madžarskem morju, Bolgari so plavali v struji imperialistično-verskega ruskega slavjanstva, Srbi pa so bili do odstranitve Obrenovičev zavezniki Dunaja. Tako vidimo, da slovanstvo ni bilo pred svetovno vojno tisto, kar bi lahko bilo in kar so v njem videli avstrijski in nemški Nemci. Prave oblike na širši podlagi je pričelo dobivati šele zadnje desetletje pred svetovno vojno, ko so se v Rusiji pripravljale važne spremembe in ko je postal Beograd južnoslovanski Piemont. Prav to pa je od slovanske ideje še bolj odtujilo na eni strani Poljake, na drugi pa Bolgare.

Docela drugo lice je dal slovanstvu izid svetovne vojne. Med tem, ko je odpadla prej edina močna samostojna slovanska država Rusija in se vdača internacionalnemu boljševizmu, so nastale na evropskem zemljevidu nove slovanske države Poljska, Češkoslovaška in Jugoslavija, Bolgarija pa je kljub oddvojeni politiki in porazu ohranila svojo samostojnost. Tako je prišel v Evropi slovanski element tudi brez prejšnje glavne sile Rusije do močnejšega izraza. Stopil je takorekoč oficijelno v areno evropske politike. In samo zaradi naključja enakih interesov se je ustvaril enotni blok treh sedaj najmočnejših slovanskih držav: Jugoslavije, Češkoslovaške in Poljske, dočim je Bolgarija ostala zvesta svojemu izdajstvu iz l. 1913. in 1914. Rusija pa je zapadla v internacionalizem.

Nerealno bi bilo zato dandanes vsako zavzemanje za obnovo pravega romantičnega slovanstva ali celo ruskega imperialistično-verskega slavjanstva. Ni pa nerealno, če naglasimo to, da je sedaj trdno sodelovanje med zares slovanskimi državami mnogo bolj potrebno, kakor je bilo kdajkoli poprej. Kakor smo že omenili, je naključje naneslo, da stojimo v mednarodni politiki na isti francoski bazi Jugoslovani, Čehoslovaki in Poljaki. Toda to še ni dovolj! Treba je, da postavimo to slovanstvo na močnejšo rasno podlago in da podpremo tudi tista slovanska stremjenja, ki so se v zadnjem času tako nepričakovano pojavila v Bolgariji. Naši skupni slovanski nasprotniki so slej ko prej ostali Nemci, pridružili pa so se jim enako vehementno tudi Italijani in Madžari. Slovanstvo se torej grupira na docela novi podlagi, ne na češko-slovenskem romantizmu, ne na ruskem slavjanskem imperializmu. A prav to je edino zdrava podlaga in zato moremo reči, da postaja slovanstvo šele sedaj realen faktor v mednarodni politiki Evrope.

Nemčija neomajeno vstraša

POSVETOVANJA V BERLINU. AKCIJA EVROPSKIH DRŽAVNIKOV. HENDERSONOV NAČRT.

BERLIN, 30. septembra. Včeraj popoldne je prispel iz Ženeve v Berlin nemški zunanji minister baron von Neurath. Takoj po njegovem prihodu je bila seja vlade, na kateri se je razpravljalo o nemški zunanji politiki. Seja vlade se nadaljuje tudi danes. Pričakuje se, da se bo še v tekočem tednu sestal zunanje-politični odbor državnega zbora, da zavzame svoje stališče v zunanje-političnih dogodkih. Zaenkrat še ni znano, če se bo zunanji minister von Neurath vrnil v Ženevo. Pol službeno se naglašja, da se vsestransko prizadeva doseči sporazum v vprašanju razorožitve. Razen angleške delegacije se trudijo na sporazumu danški zunanji minister, češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš in grški minister Politis. Kakor se zatrjuje, so vsi navedeni politiki mnenja, da bi se Nemčiji morala priznati enakopravnost v oboroževanju. Gre

samo še za izvedbo praktičnih podrobnosti. Nemška vlada je med tem trdno sklenila, da nikakor ne popusti in odstopi od svojega stališča glede enakopravnosti.

PARIZ, 30. septembra. Diplomatski dopisnik agencije »Havas« doznava, da je predsednik razorožitvene konference, Henderson, sklenil izročiti ostalim delegacijam načrt, ki naj bi omogočil rešitev razorožitvenega vprašanja za primer, da do 10. oktobra ne bi bil dosežen z Nemčijo nikak sporazum. Hendersonov predlog predvideva sledeče tri točke: 1. Nemčija se ne sme nanovo oboroževati. 2. Ostale sile znižajo svoje armade in sredstva postopoma tako, da se čimbolj odstranijo razlike v oboroževanju zmagovalcev in premazancev. 3. Vse pogodbene sile priznajo načelo enakopravnosti v oboroževanju.

Govori državnikov v Ženevi

STALIŠČE FRANCIE, ANGLIJE IN ITALIJE. SEJA DRUŠTVA NARODOV SE DANES NADALJUJE.

ŽENEVA, 30. septembra. Takoj po otvoritvi včerajšnje seje Društva narodov je prvi govoril francoski ministrski predsednik Herriot. Njegov govor so vsi navzoči poslušali z napeto pozornostjo. Herriot je v svojem govoru naglasil, da je Francija še vedno z vso dušo vdana Društvu narodov. Ko se je obširneje bavil z nekaterimi problemi Društva narodov, je glede vprašanja razorožitve izjavil, da je boljše, če so o tej zadevi čim manj govori, ker bi se s pregostimi besedami lahko stvari več škodovalo kakor koristilo. Za storjene napake bi bili sodniki vsi oni, ki danes polagajo vse svoje upanje v Društvo narodov. Francija si bo dosledno prizadevala, da se razorožitveno vprašanje reši tako, kakor se rešiti mora. V tem vprašanju se je že prešlo s področja ideologije na področje dejela. Doktrina Francije je pakt. D. N. in njegovi cilji. D. N. ima dva sovražnika: reakcijo in čemogiljo, a ima nalogo v

prvi vrsti zmanjšati tajno diplomacijo, če je mogoče, pa doseči njeno popolno ukinitve. Dokončati je treba klasični sistem grupiranja velesil na podlagi ravnotežja. D. N. sicer še ni moglo preprečiti vojne, pač pa je že zmanjšalo uporabljene sile. Svoj govor je Herriot zaključil s spominom na Brianda in so njegova izvajanja sprejeli navzoči z glasnim odobravanjem na znanje.

Za njim je govoril angleški delegat lord Robert Cecil, ki je poudaril, da bi z nemško-francoskim sporazumom prenehalo 75 odstotkov nemirov, ki danes vznemirjajo svet. Za neuspehe dosedanjega dela D. N. so odgovorni v polni meri člani sami. Tretji govornik je bil italijanski podtajnik Aloisi, ki je izrazil voljo italijanske vlade za aktivno sodelovanje pri reševanju obstoječih težav. Italija je še vedno za znižanje oboroževanja in povečanje varnosti. Seja se je danes dopoldne nadaljevala.

Vojaška vstaja v Mandžuriji

HARBIN, 30. septembra. Mandžurske čete na ozemlju Mandžulja in Hai Haila, ki stoje pod poveljstvom generala Su Ping Venaga, so vprizorile vstajo proti novi vlad. Mesta Mandžulji, Hai Hail, Dalainor in Kuhat so v rokah vstašev. Veliko število japonskih državljanzov je bilo ustreljenih. Nekaj Japoncev se je srečno rešilo na rusko ozemlje. Neko japonsko vojaško letalo, ki je odletelo na izvid, se ni vrnilo. Vlada je sklenila, da pošlje v vstaško ozemlje dve konjeniški diviziji. Najbližja japonska garnizija je v Cickarju. Zaenkrat še ni znano, kakšne mere bo ukrenila Japonska.

Potresi se nadaljujejo

BEOGRAD, 30. septembra. Seismološki zavod na Taš Majdanu v Beogradu sporoča: Potresi na jugu se neprestano nadaljujejo z vedno večjo silo in zavzamejo prav resen značaj. Preobrnjeni bloki zemeljske skorje so še vedno razmeroma mehki in se zelo polagoma in težko stabilizirajo. Do popolne stabilizacije je še dolgo in bo dotlej še nedvomno veliko hudih potresov. Dosedanje težnje najmočnejših balkanskih potresov je na predvčerajšnji epicentralni črti in

njenih sosednjih zemeljskih blokih v oddaljenosti 520 km južno od Beograda in 80 km južneje od naše državne meje. V predpretekli noči so seismografski aparati zabeležili več potresov na Pleistolsti, včeraj zjutraj ob 4.58'29 pa je bil zopet zabeležen katastrofalen potres v oddaljenosti 520 km južno od Beograda. Maksimalno premikanje zemeljskih tal pri omenjenem potresu je bil ob 5 in 18 sekund zjutraj. Na našem ozemlju je pričakovati postopno zmiranje potresov, pač pa se pričakujejo na starih in novih epicentrih na grškem ozemlju novi silni potresi.

GANDHI NE SME VEČ SPREJEMATI.

POONA, 30. septembra. Včeraj je vlada objavila nove naredbe, s katerimi prepoveduje v bodoče vse sestanke z Gandhijem. Naredba je bila razglašena v času, ko se je Gandhi pripravljaj za sprejem nekaterih indskih voditeljev.

JUBILEJ GRADIŠČANSKIH HRVATOV

DUNAJ, 30. septembra. V Dunajskem Novem mestu je bila te dni seja odbora gradiščanskih Hrvatov. Po sklepih te seja bo proslava 400-letnice priхода Hrvatov na Gradiščansko preložena na prihodnje leto zaradi finančnih težav.

Zločinski atentat v Beogradu

PEKLENSKI STROJ V KOVČEGU. POSTREŠČEK, KI GA JE NOSIL, UBIT, POSTREŽNICA RANJENA.

BEOGRAD, 30. septembra. Davi okoli 6. ure je ustavil v bližini cerkve svetega Save neznan temno oblečen 28 do 35 let star možki zagorelega obraza postreščka Gijuro Kreševića in mu izročil 40 cm dolg 30 cm širok in 20 cm globok kovčeg z naročilom, naj ga odnese v Oficirski dom in tam počaka nanj.

Postrešček je kovčeg seveda prevzel in ga odnesel v Oficirski dom, ki stoji na Terazijah. Tam ga je položil v veži na tla in čakal na neznanca, ki ga je bil najel. Ob 7.20 je pa kovčeg s strašno detonacijo eksplodiral in postreščka tako nevarno ranil, da je kmalu nato umrl.

Manj nevarno je pa bila ranjena tudi postrežnica Spasenija Božičeva, ki je stala v bližini.

Detonacija je bila tako močna, da so popokale vse šipe v tistem delu doma. Policijska oblast je razpisala nagrado 20.000 dinarjev za tistega, ki bi ji pomagal izslediti atentatorja.

OBSEDNO STANJE V HAVANI.

HAVANA, 30. septembra. Včeraj je bilo izvršenih zopet več novih atentatov in je bilo pri tem ubitih 5 oseb. Nad mestom je proglašeno obsedno stanje.

Dnevne vesti

Pred lahkoatletskimi tekmami mariborske sokolske župe

Največja lahkoatletška prireditev v državi. — V posameznih panogah bo tekmovalo nad 500 tekmovalcev. — Veliko zanimanje za tekme.

Ven iz zaprtih telovadnic na prostora in solnčna telovadišča, je bil poziv že ustvaritelja Sokolstva Miroslava Tyrša. Njegovemu pozivu so sledile sokolske edinice druga za drugo v vedno večjem obsegu in se poleg orodne telovadbe in prostih vaj poprijele z vso vmeno, tudi lahke atletike. Lahka atletika je prosta vseh okorenelih oblik in polna življenja ter dandanes najbolj upoštevana panoga telesne vzgoje na vsem širnem svetu. Z malimi stroški, z dobro voljo in z mladostnim navdušenjem za plemenito borbo se da doseči zaželjeni uspeh. Lahka atletika je lažje dostopna širokim masam vsepovsod, v mestu in na deželi, ter vodi hitreje do cilja. Vse to, in še veliko več je imel pred očmi tehnični odbor mariborske sokolske župe, ko je poveril vodstvo prvih župnih lahkoatletskih tekem priznanima sokolskima delavcema: Apihu, Vrunču, ki sta šla neustrašeno na delo, da pokažeta širši javnosti uspehe in borbenost, ki je doma med župnimi edinicami. Lahkoatletske tekme naj pokažejo sadove, ki so zrastle na letnih sokolskih telovadiščih po vsem župnem teritoriju, one naj bodo nekaka brezhrupna manifestacija samo za telesno vzgojo, naj bodo spričevalo pravega in smotrenega sokolskega dela, naj bodo veličastna zmaga nad staro okorenlostjo in jasen dokaz izvrševanja Tyrševe oporoke.

Po dospelih prijavah bo tekmovalo pri prvih župnih lahkoatletskih tekmah nad 500 tekmovalcev. To je število, ki še ni bilo doseženo na nobenih župnih tekmah, niti na kakih lahkoatletskih tekmah v naši državi. Prve župne tekme so največja lahkoatletske prireditve v naši državi in zato je za tekme zlasti v Mariboru ogromno zanimanje. Na nje so zelo

pozorni tudi vsi sportni klubi, ki gojijo lahko atletiko. Tekme bo sodilo 50 sodnikov in nad 100 rediteljev bo pazilo na red in disciplino na letnem telovadišču Sokola Maribor I., ki se je spremenilo v pravi stadion.

Tekmujejo pa člani, članice, moški in ženski naraščaj družtev in čet istočasno, vendar se bodo rezultati četašev računali posebej, tako, da tekmujejo ti le med seboj za prvenstvo. Vsi oddelki bodo tekmovali v višebojih, in sicer člani v peterboju, ki obsega tek na 100 in tek na 1500 metrov, suvanje krogle, skok v višino in troskok; članice v troboju, ki obsega tek na 60 metrov, suvanje krogle in skok v daljino; moški naraščaj v četrterboju, ki obsega tek na 100 metrov, suvanje krogle ter skok v višino in daljino; ženski naraščaj v troboju, ki obsega tek na 60 metrov, skok v daljino in metanje male žoge v tarčo. Razen v navedenih višebojih bodo tekmovali posamezni člani in članice tudi v posameznih panogah, in sicer: člani tek na 100, 200, 400, 800, 1500, 3000 in 5000 metrov, skok v daljino, višino, s palico, troskok, metanje diska, kladiva, krogle in kopja. Članice pa tek na 60, 100, 800 metrov, skok v višino, daljino, metanje diska, krogle in kopja.

Po končanih tekmah bo v nedeljo zvečer v telovadnici inženjerske podčastniške šole družabni večer in razdelitev nagrad.

Prireditveni odbor je razpisal ob priliki tekem tudi foto-tekme za najboljše slike s tekmami.

Naša dolžnost pa je, da v čim večjem številu posetimo prireditve, ki je važen dogodek sokolske vzgoje in s svojo navzočnostjo damo vzpodbudo naši mladini — naši bodočnosti.

Uprava „Večernika“ in „Jutra“

se je preselila z Aleksandrove ceste št. 13, v Gosposko ulico št. 11, dohod skozi vežo in preko dvorišča. Uradne ure uprave so od 8. do 12. in od 14. do 18. Telefon št. 2455, katerega kličite v vseh zadevah uprave, t. j. naročnine, oglasov, informacij itd. Telefon št. 2444, kličite samo v zadevah uredništva „Večernika“ ali „Jutra“.

Poroka. V Magdalenski cerkvi sta se poročila včeraj g. Lojze Gabrijan, strojnik Mariborske tiskarne in gđna. Mena Ojsteršek. Bilo srečno!

Civilna poroka. Te dni sta se civilno poročila na mestnem magistratu časniki g. Adolf Jelen in zasebna uradnica gđc. Olga Turkova. Obilo sreče!

Poroke. V zadnjem času so se poročili v Mariboru: Karel Trafenik in Angela Kolmanova, Jože Plha in Erna Lahova, France Ferik in Amalija Kristanova, Henrik Wočašek in Marijeta Sojčeva, France Heinrich in Matilda Pergerjeva, France Čerič in Marija Krajčeva, Jernej Rumež in Marija Čelofigova ter France Kramaršič in Alojzija Dežmanova. Mnogo sreče!

Iz zdravniške službe. Znani zdravnik in asistent tukajšnjega porodniškega oddelka splošne bolnišnice, g. dr. Mirko Sesardič, je podal ostavko na banovinsko službo in pričel samostojno prakso. Z jutrišnjim dnevom bo začel ordinirati na Trgu kralja Petra 9. G. dr. Sesardič je bil pet let na tukajšnji bolnišnici asistent na raznih oddelkih. Delj časa je bil tudi na porodniškem oddelku, kjer si je pridobil veliko zaupanje.

Koncert »Drave« v Murski Soboti.

Jutri v soboto odpotuje moški zbor »Drave« v Mursko Sobotu, kjer priredi zvečer vokalni koncert. Z zborom potuje tudi koncertni tenorist g. Avgust Živko, ki bo sodeloval s samostojnimi nastopi in nastopil kot solist v zborih. Posebna zanimivost vokalnega koncerta bo spremljava solista s harfo, ki je sicer običajna s klavirjem. Spremljal ga bo na dragoceni harfi, ki je last »Drave« gosp. Franjo Lukež. Zbor je namenjen poprihodu obiskati na murskosoboškem pokopališču tudi grob prekmurskih borcev, padlih za osvobodjenje te naše pokrajine.

Zavedni Mariborčani pohitite v nedeljo 2. X. 1932 popoldne na Sladki vrh pri St. Ilju, kjer bo pri veliki narodni prireditvi otvoren in blagoslovljen nov zložljiv šolski oder. Otroci nastopijo z ljubko trodejanjo »Palček Potepuh«. — Stopite na vlak, ki pelje iz Maribora proti St. Ilju ob 13.28 in 15.15 ste lahko že na Sladkem vrhu. Še enkrat: Meja vas kliče!

Roveri stega Maribor 1 imajo sestanek danes v petek, 30. t. m. ob 18. uri v stegovi sobi na realni gimnaziji. Novinci dobrodošli! — Vodja.

Požar v Rošnjih. Včeraj je okrog druge jutranje ure nenadoma začelo goriti gospodarsko poslopje posevnika Ivana Tementa v Rošnjih pri Sv. Janžu na Dravskem polju in mu je do cela pogorelo. Na kraj požara sta takoj dospeli požarni brambci iz Sv. Janža in Sv. Miklavža ter ogenj hipoma lokalizirali. Kako je ogenj nastal, ni znano, sumijo pa, da ga je podtaknila zlobna roka. Del škode je krit z zavarovalnico.

Točenje vina in žganja lastnega pridelka. Okrožnica ministrstva za obrt in trgovino, ki smo jo včeraj objavili, ni povsem jasno stilizirana in je med vinogradniki nastalo precejšnje razburjenje, ker je iz okrožnice razumeti, da bi morali pri maloprodaji plačevati točilno ali trošarinsko takso. Predsednik vinarskega društva pa je dobil od merodajne strani pojasnilo, da je za prodajo vina v smislu trošarinskega zakona po 5 in 10 litrov vina lastnega pridelka potrebno le dovoljenje pristojnega okrajnega glavarstva v smislu § 437. obrtnega zakona. Ta dovoljenja bodo takoj izdala glavarstva na prošnje vinogradnikov, ki pa morajo biti kolkovane s 5 Din. Priložiti pa je treba kolek za 20 Din s potrdilom občine, da ima prošilec svoj vinograd. Točilne ali trošarinske takse pa ni treba plačati.

St. Ilj v Slovenskih goricah. V dneh 2., 3. in 4. okt. t. l., priredi tukajšnja sadjarska in vrtnarska podružnica svojo prvo sadno razstavo. Pridite in oglejte si trud in uspehe naših obmejnih sadjarjev in naših lepih goric. Zveze z vlaki z Mariborom so zelo ugodne. Prvič se lahko vozite z inozemskimi vlaki.

Popadljiv pes. Leto staro Nevenko Vutolenovo, hčerko delavca na Pobrežju, je doletela danes dopoldne huda nezgoda. Ko se je igrala z domačim čuvajem, ki je bil doslej krotek in pohleven, je nenadoma planil na njo in jo nevarno ugriznil v obraz. O dogodku so bili telefonično obveščeni reševalci, ki so jo z avtom takoj prepeljali v bolnišnico.

Ob kolo. Ko se je mudil včeraj dopoldne mesar Karel Verglez pri nekem odvetniku na Aleksandrovi cesti, mu je nekdo odpeljal iz veže skoro novo kolo, kjer ga je bil pustil. Kolo je znamke »Waffenrad«, črno pleskano, vredno 1800 Din.

Zasačen tihotapec. Prdvčerašnjim popoldne je zagrebška policija aretirala na tamkajšnjem glavnem kolodvoru mariborskega avtoizvoščka Ernesta Cizrla, ki so ga varnostne oblasti že delj časa zasledovale, ker je znan kot nevaren tihotapec. Cizrl se je bil pripeljal z avtom v Zagreb in so našli pod sedeži v njegovem vozilu okrog 120 zavojev cigaretnega papirja in 2600 garnitur igralnih kart. Policija je Cizrla zaprla, tihotapsko blago in avto pa zaplenila.

Huda nesreča. Sinoči okrog 20. ure se je pripetila na cesti v Bresternici huda nesreča. Neki avto je povozil neznanega moškega srednjih let do nezvesti. Pri padcu si je moški zlomil desno roko, dobil nevarne poškodbe na glavi ter po vsem životu. Nezvestnega so poklicani reševalci pripeljali v bolnišnico, kjer se do danes še ni zavedel in tudi niso še mogli ugotoviti njegove identitete. Zdravniki imajo malo upanja, da bi ga ohranili pri življenju.

Policajska kronika. Davi je policija aretirala nekega brezposelnega delavca, 20letnega Alfonza Langa, ki je v družbi pajdašev, brezposelnega Henrika M. in Alojzija M., napadel sinoči služkinjo Tezozijo R. na Gosposvetki cesti in ji prizadel lažje poškodbe. Žena avtoizvoščka g. Völkerja pa je prijavila, da je sinoči izgubila od glavnega kolodvora domov grede ročno torbico s ključi in z zneskom 700 Din. Zabeleženih imajo nadalje 12 prijav radi manjših prestopkov.

V restavraciji »Union« jutri zvečer koncert z veliko pojedino jetrnih in krvavih klobas.

Dražčajoča mladina naj zavživa zjutraj kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, ki doseza vsled svojega učinkovanja kot čistilo želodca, črev in krvi zelo zadovoljive uspehe pri deklicah in dečkih. Na otroških klinikah se uporablja »Franz-Josef« voda že pri malih, češče zelo zaprtih bolnikih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Narodno gledališče

Repertoar.

Sobota, 1. oktobra ob 20. uri: »Za narodov blagor«. Otvoritvena predstava. Nedelja, 2. oktobra ob 20. uri: »Zvedave žene«. Premiera.

Mariborsko gledališče. Jutri v soboto 1. oktobra se zaključí rok za prijave novih gledaliških abonementov. Kdor se še ni aboniral, naj to torej stori še tekom jutrišnjega dne. Otvoritvena predstava bo 1. oktobra ob 20. uri. Uprizori se Cankarjeva komedija »Za narodov blagor« v novi režiji in inscenaciji J. Koviča. — V nedeljo, 2. oktobra po premijeri Goldonijeve komedije »Zvedave žene«. Ta zabavna komedija se bo igrala na način italijanskih komedij dell'arte. Režija Kovičeva. Vstopnina oba večera od Din 2.— do Din 25.—.

Ponesrečen kolesar. Pri Sv. Juriju ob Pesnici se je včeraj ponesrečil delavec France Dobaj. Ko se je peljal na kolesu domov, je padel in si zlomil desno roko. Zdravi se v bolnišnici.

Trgateno veselico priredi v soboto, 1. oktobra Rdeči križ v Studencih, v gostilni Fani Sluga (preje Ilgo) z začetkom ob 7. uri zvečer. Ker je čisti dobiček namenjen za podporo revne dece ter brezposelnim v Studencih se prosi za obilen obisk.

Velika trgatvena veselica »Nanos«. Kakor je »Večernik« že poročal, priredi »Nanos« jutri v soboto 1. oktobra ob 20. uri v vseh prostorih Narodnega doma veliko trgateno veselico. Na sporedu je šaljiv nastop, deklamacija, petje in otvoritev trgatve. Po sporedu pa prosta zabava s plesom. Društvo priredi veselico, ker ga sili v to bešen položaj naših beguncev. Zima je pred durmi in nujno potrebno je bilo, da se nekaj ukrene. Nismo se ustrašili ogromnih stroškov, ki jih taka prireditev zahteva. Prepričani smo, da odziv mariborske javnosti ne bo majhen. Kdor se je udeležil žalne manifestacije v Narodnem domu, je opazil, kako naša misel zmagovito napreduje. Toda poleg svetih pravic, ki jih imamo do neosvobojenega Primorja, imamo tudi dolžnost, da skrbimo za one, ki se zatekajo k nam, v osvobojeni domovini. Mnogim smo že pomagali, preskrbeli jim kruha, a mnogo, mnogo jih še čaka. Naša sredstva so izčrpana in moramo misliti na nova. Živimo v dobi, ko le skupno in solidno delo vodi do uspehov. Zavedamo se, da svetovna gospodarska kriza ne prizanaša naši domovini. Zavedamo pa se tudi, da je v našem narodu dovolj odporne sile, da to krizo premaga. Premaga pa jo le v najtesnejšem sodelovanju vseh plasti. V zgodovini primorske emigracije bo zavzemal Maribor vidno mesto. In prepričani smo, da si to mesto tudi po pravici zasluži. Dosedanje manifestacije so najlepši dokaz. Ko prireja jutri »Nanos« svojo veselico, smo prepričani, da nas Maribor ne bo pozabil. S tem, da pomaga nam, pomaga tudi sebi!

»Grajska klet« zopet otvorena. Mariborčani se še dobro spominjamo kakšno senzacija je bila po osvobojenju ustanovitve restavracije »Grajska klet« na Grajskem trgu. Že prvi dan so si jo ogledovali tisoči gostov, pa tudi vsak tujec, ki je prišel v Maribor, jo je obiskal. Zaradi raznih vzrokov in krize je bila znamenita restavracija, mariborska posebnost, čez poletje zaprta. Sedaj pa jo je agilni restavrater g. Josik Majdič prenovil in jo bo jutri v soboto 1. oktobra zopet odprl. Prvovrstni Withe star jazz band jo bo napolnil z melodijami, za ostalo bosta pa skrbeli izvrstna kuhinja in klet« kmalu postala zopet to, kar je klet« kmalu postala zopet to, kar je bila nekoč, shajališče vse mariborske družbe.

Danes poslovljni večer trupe Brusilov v »Veliki kavarni«.

Sokolska župa Maribor

priredi jutri pop. in v nedeljo 2. okt. na letnem telovadišču Sokola Maribor I. v Magdalenski ulici

Prve župne lahkoatletske tekme

V soboto pop. ob 14. uri tekme v posameznih panogah, v nedeljo od 6.—12. ure tekme v višebojih, popoldne ob pol 15. uri finalne tekme v vseh panogah

Fotoamaterski natečaj za najboljše snimke s tekmami

Rezultati tekem se bodo sproti razglašali z radijskim ojačevalcem, tako, da bo občinstvo sproti točno informirano o poteku tekmovanja

Renacionalizacija denacionaliziranih

BESEDA NA NASLOV MARIBORSKE SLOVENSKE JAVNOSTI.

Pri nas smo po svetovni vojni, ki nam je ustvarila suvereno državnost, vse preveč pozabili, da politična svoboda še ni popolna svoboda, ampak ji mora kot logična posledica slediti tudi gospodarska in kulturna svoboda. Prav v tem smo pa zlasti v Mariboru in na severni slovenski meji vse preveč grešili. Naša dolžnost bi bila, da bi se bili prav po političnem osvobojenju še bolj intenzivno lotili osvobojenja od tujega kapitala in od tuje kulturne miselnosti. Prav tako bi bili morali poskrbeti za renacionalizacijo našega po sili razmer v bivši Avstriji odtujenega življa. Namesto tega smo mirno sedli na priborjene lovorike in čakali, da pride vse samo po sebi. Pri tem smo pa pozabili, da daje stara tradicija našemu renegatstvu tudi v novi svobodni jugoslovanski državi veliko moč, in da generacija, ki jo vzgaja renegatski ali internacionaliziran rod, ne more postati sama po sebi slovenskonalna.

Razvoj dogodkov je zato pokazal, da je proces renacionalizacije, če je prepuščen naravnemu razvoju, strahovito počasen. Nujno potrebni hitrejši uspehi se dajo doseči samo s smotreno zamisli in izvajano akcijo. In po tej akciji bomo morali seči, saj je že skrajni čas. Vsak dan imamo priliko opazovati, kako dorašča pred našimi očmi nov vojni rod, ki izhaja iz prejšnjega renegatstva in je prav tako renegatski, kakor je bil prejšnji. Lep primer zato nam nudi naš obrtniški naraščaj, ki je pričel pohajati v šole šele po osvobojenju, je bil torej vzgojen v slovenskem jeziku, a je postal po bistvu nam nacionalno in kulturno docela tuj. Če pogledamo v našo mariborsko obrt ali trgovino, vidimo, da se povsod in na vse pretege nemškutari. Sinovi in hčere nezavednih slovenskih staršev doraščajo v istem renegatskem vzdušju, kakor so doraščali njih starši. V nekaterih strokah smo Slovenci v silni manjšini. Pogledimo si samo našo brivce in frizerke! Razen štirih, petih brivcev so vsi bodisi nemško-nacionalno ali renegatsko orientirani, dasi je ogromna večina Maribora slovenska, dežela pa sploh nima Nemcev. Še na slabšem smo glede frizerk, ki so morda razen ene same vse daleč od slovenske narodne zavesti. Le malo boljšje je glede šivilj!

Dan za dnem vidimo na našo veliko žalost in sramoto, da hodijo celo najbolj zavedni Slovenci v nenarodne brivnice, da sede tudi najbolj zavedne Slovenke pri nenarodnih frizerkah in šiviljah, s katerimi govore nemško! Nič čudnega ni tedaj, če se dogodi, da izjavijo 17- in 18letne frizerske učenke, da ne znajo

toliko slovensko, da bi v našem in svojem lastnem maternem jeziku napravile pomočniški izpit! Krivi smo tega pač v prvi vrsti sami, ker podpiramo ob vsaki priložnosti popolnoma po nepotrebnem mariborsko nemškutarjenje. Če bi se Slovenci dosledno držali gesla: »Svoji k svojim!« bi to stanje prekleto kmalu izginilo. Prazne delavnice bi hitro streznile in spametovale zakrknjene renegate. Pa če bi se vsaj držali načela, da je treba govoriti povsod in ob vsaki priliki samo slovensko! Potem bi ne bilo v Mariboru nikogar, ki bi si še kdaj upal izjaviti, da tega jezika ne razume.

Po ljudskem štetju in po poznavanju razmer vemo, da je pravih Nemcev v Mariboru zelo zelo malo. Če bi se le oni sami posluževali nemškega jezika, bi iz javnosti in ulic skoraj izginili; tisti, ki pomnožujejo njihovo število in moralno moč, so nezavedni Slovenci, zlasti oni nižjih slojev. Pojdite n. pr. v peti okraj, kjer stanujejo večinoma železničarji, torej državni nameščenci, pa boste videli in slišali, s kom imate opravka! Bilo je nedavno v nekem okoliškem vinotoču. Pri mizi je sedela družba železničarjev in njihovih družinskih članov. Med seboj so po prvotnem nemškutarjenju govorili slovensko, s psom in otroci pa so govorili izključno samo nemško. Zamislili smo se in nismo mogli razumeti. Čemu je treba z otroci, ki še ne hodijo v šolo, govoriti nemško? Čemu jih je treba tako dosledno učiti tega tujega in nepotrebnega jezika, da ko bodo prišli v šolo ne bodo niti razumeli svojega učitelja? To so stvari, ki jih človek z normalnimi možgani sploh ne more razumeti. Ali je občevalni jezik za otroke isti kot za pse?

Borba proti temu abnormalnemu stanju je neobhodno potrebna in niti ne bi bila tako težka, če bi imeli samo malo več doslednosti in ponosa. Če bi vsak Slovenec sam pri sebi sklenil, da ne bo šel nikdar več v nobeno renegatsko trgovino ali obrtno delavnico, da bo z vsakim vedno in dosledno govoril samo slovensko, bi bilo nemčurske prepotence kmalu konec. Vsa sredstva zato so torej v naših rokah in treba bi se jih bilo samo poslužiti, pa bi bil uspeh tu. Ali je to tako težko? Je »narodni dami« tako težko, če pri frizerki, ki jo vendar frizira za njen denar, govori dosledno samo slovensko in zapusti lokal, če ji slovensko ne odgovarjajo?

Toda zdi se, da ostanejo pri nas vse besede glas vpljočega v puščavi. »Večernik« je pred tedni opozoril našo narodno javnost na vlogo mariborskega ženstva pri potujčevanju slovenskega življa in predlagal tudi akcijo, ki bi skr-

bela za renacionalizacijo. Ali se je kdo zaradi tega genil? Vsaj v javnosti nismo slišali nobenega odgovora. Kaj smo mar res že popolnoma otopeli in nas niti prebujanje predvojne Nemčije ni prav nič zdrnilo? Če je tako, potem si svoje politične svobode nismo zaslužili!

Sport

Prvak južnozpadne Madžarske v Mariboru.

Maribor ima za razvoj nogometa doslej ugodne pogoje, in to zlasti glede možnosti odigranja težjih tekem z inozemskimi klubi, kar je bistveni pogoj za napredek domačih moštev. Ljubljana je v tem pogledu nekoliko na slabšem, ker je po bojkotu klubov iz Italije navezana skoraj izključno na klube iz Koroške in so gostovanja klubov iz ostale Avstrije in Madžarske le izjeme. V našem mestu smo doslej pozdravili le klube iz Avstrije, in to zlasti iz Gradca. Po zanimivih tekmah za državno prvenstvo je že izgledalo, da se bomo zopet vrteli v enoličnem domačem prvenstvenem tekmovanju. Vodstvu ISSK Maribora pa se je posrečilo pridobiti za nedeljo 2. oktobra t. l. priznane goste iz Madžarske. Je to prvi nastop prvorazredne madžarske enajstorice v našem mestu in je torej razumljivo, da je za to tekmo vsesplošno zanimanje. Maribor postavi v boj ligaško enajstorico, čije sposobnosti so znane. Z ozirom na jakost gostov pa bo tudi ta enajstorica prisiljena zaigrati najmanjše tako kot proti Gradjanskemu, ako hoče uspeti. Obeta se nam torej prvostopenjski sport. Tekma je združena s proslavo 100. tekme priljubljenega vratarja Evalda Korena in z internim klubskim slavljem, ki ga priredi klub svojemu trenerju g. Vogenhuberju, ki ima gotovo zasluge za dosedanje uspehe našega prvaka. Prijatelji obeh slavljencev gotovo ne bodo zamudili prilike, da jima izkažejo s polnoštevilnim posetom tekme zaslužen priznanje. V predigri ob 14. uri nastopita SK Rapid in SK Jugoslavija iz Celja, tako, da bo tudi predtekma zanimiva.

ZNS poverjenišvo Maribor, službeno.

Drevi ob 17. uri bo pri »Orlu« strogo obvezen sestanek vseh zvezinih sodnikov. Kdor se sestanka ne bo udeležil, bo kljub temu dolžan držati se sklepov današnjega sestanka. Poverjenik.

Smrt izumitelja reklamnih lepakov.

V Nizzi je pred dnevi umrl v 97. letu starosti izumitelj reklamnih lepakov Julij Cheret. Bil je prvi človek, ki je pričel v reklamne namene uporabljati pisane živobarvne lepake. Prvi tak lepak je bil uporabljen za reklamo za neko Offenbachovo opereto. V zadnjih letih je živel Cheret popolnoma ločen od sveta.

Ptuj

Tombola. Združenje vojnih invalidov v Ptuj priredi v nedeljo 2. oktobra t. l. ob 15. uri na Florjanskem trgu tombolo. Čisti dobiček je namenjen za podporo revnim žrtvam iz svetovne vojne.

Velika tombola. Združene podružnice CDM v Ptuj pa priredijo v nedeljo 9. oktobra ob 15. uri veliko tombolo istotako na Florjanskem trgu. V ta namen bodo odbornice pobirale v prihodnjih dneh dobičke z nabiralnimi polami. Odbor se radi tega obrača s prošnjo na občinstvo, da prispeva vsak po svoji možnosti.

Nočni pretep vaških fantov. Dne 26. t. m. ob 22. uri sta se srečala na javni cesti v Grincih kmečka sinova Franc Toš, roj. 1906, iz Destincev in Janez Šuen, roj. 1911, iz Grincev, obč. Drago- vič. Ker je Toš baje nesramno preklinjal in kričal, ga je Šuen na nedostojno vedenje opozoril, češ, da naj gre domu, ako je pijan. To opozorilo pa je na Toša tako učinkovalo, da je skočil na svojega nasprotnika z odprtim nožem, medtem pa se je Šuen postavil v bran s kolom. V pretepu sta dobila oba hude poškodbe in bi tudi lahko hujše končalo, da ju niso preopili ljudje, ki so prihiteli na pomoč. Obadva sta morala iskati zdravniške pomoči v Ptuj. Epilog pretepa pa se bo odigral pred sodiščem.

Strašen zločin ameriškega odvjetnika.

Pred dnevi sta bila pred sodiščem v San Franciscu obsojena na dosmrtno ječo tamkajšnji odvjetnik Frank Egan in njegov šofer Tining, ki sta sporazumno v letošnjem aprilu umorila bogato staro damo Jessie Scottovo, klijentino Eganovo. Egan je s stanko napravil pogodbo, da prejme po njeni smrti od nje volilo 12.000 dolarjev. Ker pa je bil mož v razmeroma slabem denarnem položaju, je s pomočjo svojega šoferja stanko na nekem samotnem kraju zadavil, nakar sta jo položila na cesto in jo večkrat prevozila z avtomobilom, da bi izgledalo, kakor da je postala žrtev avtomobilske nesreče. Ko pa je po njeni smrti odvjetnik v banki kaj naglo skušal dvigniti 12.000 dolarjev, je stvar postala oblastim sumljiva in so odvjetnika ter šoferja zaprle. Po enomesečni preiskavi je bil zločin dokazan in sta krivca svoj zločin tudi priznala.

Kaj bo še na čikaški svetovni razstavi?

Kakor smo že ponovno poročali, bo naslednja svetovna razstava prihodnje leto v Chicagu. Od dosedanjih svetovnih razstav se bo razlikovala tudi v tem, da ne bo imela le razstavljenih različnih izdelkov, temveč bodo obiskovalci tudi na razstavi v nalašč zato zgrajenih tovarnah opazovali nastanek tega ali onega izdelka. V teh tovarnah, ki bodo obratovala šest mesecev podnevi in ponoči, bo zaposlenih 30.000 delavcev.

V. M. Ornitovski:

Lups in Lupsovka

Gospod Lups je bil vrabec. Njegova žena se je imenovala gospa Lupsova. Po imenu se namreč žene ravna po svojih možih.

Bila je pomlad in gospa Lupsova je sedela na svojih jajcih. Gospod Lups je skrbel za hrano. Zdaj je sedel na robu gnezda in je mežikal v solnce.

»Ljudje zmerom opravljajo, da so vrabci predrzni in prepirljivi,« si je mislila gospa Lupsova, »seveda mislijo s tem samo moški spol. Prav za prav tega o svojem možu ne morem trditi. Dovršen zakonski mož sicer še ni, ampak še bo.«

Gospodu Lupsu je postajalo dolgčas. »Jaz bi mogel tudi kdaj sesti na jajca.« »Ne,« je rekla gospa Lupsova, ne iz trme, ampak čisto iz pedagoškega občutka.

»Pip!« je rekel gospod Lups razsrjen, »jajca so tudi moja.«

»Ne,« je rekla gospa Lupsova — spet samo iz pedagoškega občutka.

Gospod Lups je razburjen udarjal s perotmi.

»Pravico imam sedeti na jajcih, jaz sem oče!«

»Ne razbijaj tako s perotmi,« je rekla gospa Lupsova, »to se ne spodobi, najmanj pa tukaj v gnezdu. Razen tega me

dela to nervozno. Vi morate zmerom razbijati prav s perotmi. Vzemite mene za vzgled. Jaz sem čisto mirna. Kajpada so jajca tvoja. Misli na to, da si poročen.«

»Na to neprestano mislim. Ampak prej si rekla drugače. To je nelogično!«

»Ne jezi me s svojo logiko, poročena sva in prav nič logično!«

»Tako,« je dejal gospod Lups in arogantno tolkel s kljunom.

»Ali se ti mar tega ne zavedaš???« Gospod Lups je začel tolči s kljunom.

»Da, da, draga moja,« je rekel.

»Se bo že razvil,« si je mislila gospa Lupsova.

»Zdaj bom poletel v klub,« je rekel gospod Lups in si snažil peroti.

»Ti bi lahko tudi kdaj sedel na jajca,« je rekla gospa Lupsova, »jaz sedim gor, ti pa sediš dol. Ali misliš, da je to kakšna zabava? Poleg tega so jajca tudi tvoja!«

Solnce bi moralo nehati sijati, si je mislil gospod Lups. Ampak sijalo je dalje.

»Molčim naj!« je zavpil. »Prej, ko sem hotel sedeti na jajcih, so bila jajca tvoja. Zdaj hočem iti v klub, zdaj so jajca moja. Prav za prav — čigava so tedaj jajca?«

»Ne vpij tako, seveda so jajca tvoja. To sem ti že prej pravila.«

Gospod in gospa Lups sta postala vrtoglava.

»Ti se motiš...«

»Ženske se nikdar ne motijo!«

»Da, da, draga moja,« je rekel gospod Lups in je sedel na jajca, ki niso bila njegova jajca in so bila vendarle njegova jajca.

»Možje so tako malo obzirni! Preden sva se spoznala, si v svojem življenju še premalo občutil tudi žensko roko.«

»Oh, seveda,« je rekel gospod Lups in opazoval krempeljčke svoje žene.

Gospa Lupsova je pozorno prisluškovala ob jajcih.

»Eden takorekoč že čivka v jajcu,« je rekla sva srečna.

»Potem bo piška,« je rekel gospod Lups.

Gospa Lupsova je ostro pogledala svojega moža.

»Seveda,« piška bo. Inteligenca se prične najprej kazati.

Gospod Lups se je našopiril od jeze.

»Ampak prvi, ki se izleže, bo petelin!« je rekel po vrabčevsko.

Gospa Lupsova je ostala čisto mirna.

»Kar najprej čivka, pride tudi najprej ven,« je rekla, »torej bo piška. V ostalem me pusti zdaj na jajca. Kritično postaja. To razumejo ženske bolje. Poleg tega so jajca moja.«

»Da, da, draga moja,« je rekel gospod Lups.

Kmalu je prišel prvi iz jajca.

Bil je petelinček.

Gospod Lups se je šopiril in škodoželjno žgolet.

»Vidiš,« je rekla gospa Lupsova, »prav sem ti rekla, da bo petelinček. Ampak vi morate vse bolje vedeti.«

Gospod Lups je odprl kljun tako široko kot še nikdar. Kakšno stopnjevanje je bilo anatomskega nemogoče.

Ampak dobil ni nobenega glasu. Tedaj je spet klopnil s kljunom. Enkraj za vselej.

»Zdaj je popolnoma razvit, to bo srečen zakon,« si je mislila gospa Lups, in je pomagala ostalim malčkom iz lupin. »Zdaj moraš leteti v klub, dragi možiček, da se malo raztreseš. Ze dolgo sem te prosila za to. Na povratku poskrbi za hrano.«

»Da, da, draga moja,« je rekel gospod Lups in letel.

—————

Gospod Lups ima govor v klubu.

»Mi smo možje! Dejanja moramo videti. Dejanja moramo videti!« je vpil in krilil s perotmi.

—————

Gospa Lups je grela svoje mlade v gnezdu.

»Njegovo ime boste nosili, vsi se boste imenovali Lups,« je nežno čivkala.

Kajti po imenu se žene ravna po svojih možih.

Pierre Loti:

Lotijeva ženitev

Roman

XXXVII.

V nekem trenutku je me je Rarahu imenovala dolgega kuščarja brez nog — in prvi hip tega niti sam nisem dobro razumel...

Ker je kača v Polineziji popolnoma neznana žival, je meleskinja, ki je učila Rarahu višje učenosti, uporabila to perifrazo, da ji pojasni v kakšni obliki je satan prevaral in zapeljal prvo žensko.

Rarahu je bila tedaj navajena smatrati takega dolgega kuščarja brez nog za najstrašnejši stvor na vsej božji zemlji; zato me je ozmerjala s to primerjavo...

Sirote Rarahu! Bila je še vedno ljubosumna; bolelo jo je, ker Loti ni hotel biti vedno in samo z njo.

Oni večeri v Papetu, one zabave z mladimi ženami, s katerimi ji stari rednik niso dovolili občevati, so vznemirjali njeno otroško domišljijo. Posebno so jo pa pekle čajanke pri Kitajcu, ki jih je Tetuara opisovala tako fantastično — čajanke, na katerih so Terija, Faimana in še nekatere druge kraljičine dvorjank pile in se opijale. — Udeleževal se jih je tudi Loti; včasih je tudi predsedoval, in to je mešalo Rarahine pojme, da ni več vedela kaj in kako.

In ko me je pošteno ozmerjala, je zahtela: — način prepričevanja, ki je uspešnejši ko vsi drugi...

Od tistega dne dalje me niso več videli na čajankah v Papetu. Ostajal sem več časa v apirskih gozdovih, kjer sem včasih tudi delil kruhovec s starim Tahapairrom. V tej samotni je bila noč še posebno soparna, pa tudi ta soparnost je imela svoj čar, in Rarahin glas je bil zvečer, pod visokimi in mračnimi kronami gostih dreves, še vse bolj zvonek ko po dnevu. Ostajal sem do časa, ko sta stara divjaška Rarahina rednika pričela moliti, moliti v čudnem, nekultiviranem jeziku, ali ono isto molitev, ki me jo je bila naučila mati v rani mladosti. — »Oče naš, kateri si v nebesih...« večna in vzvišena molitev Kristova se je glasila tam nenavadno in tajinstveno, tam na nasprotni strani zemeljske krogle, v mraku pragozdov, v tišini soparnih noči, moljena z globokim glasom starca, fantoma...

XXXVIII.

...Bilo je nekaj, kar je Rarahu že počela razumevati in kar je pozneje grenko občutila — nekaj, česar ni mogla v svoji primitivni pameti do konca domesti, še manj seveda izraziti v svojem preprostem domačem jeziku. Nejasno je spoznavala, da so med Lotijem in njo ogromne intelektualne razlike, da ga loči od nje velik svet misli in neznanega znanja. Doumevala je bistveno razliko našega plemena, naših misli, naših naj-

globljih občutij; celo najini pojmi o najnavadnejših stvareh življenja so bili različni. Loti, ki se je oblačil kakor Tahičan in govoril njen maorski jezik, ji je kljub temu ostal paupa — to je eden onih ljudi, ki prihajajo iz fantastičnih dežel, z one strani velikega morja, eden onih ljudi, ki so v nekaj letih povzročili v stari, nespremenljivi Polineziji toliko silnih sprememb in nepričakovanih novotarij.

Mimo tega je tudi prav dobro vedela, da bo Loti kmalu odšel, da se nikoli več ne vrne, da bo odplul nazaj v svojo daljno domovino... A ona sama ni imela niti pojma o teh strašnih daljavah. Tahapairu jih je primerjal z daljavami, ki ločijo potok Fatauo od meseca ali zvezd...

Njej se je zdelo — njej, petnajstletnemu otroku — da ni v Lotijevih očeh nič drugega ko mala zanimiva stvarca, minljiva igračka, na katero bo kmalu pozabil.

Varala se je Rarahu! — Tudi Loti je pričel uvidevati, da goji do nje neko čustvo, ki ni več bilo navadno. Ljubil jo je pomalem tudi s srcem...

Loti se je spominjal svojega brata Georgesa, onega, ki so ga Tahičani imenovali Ruerija, onega, ki je odnesel iz te daljne dežele nepozabne spomine — in občutil je, da bo tudi z njim tako. Lotiju se je zdelo zelo verjetno, da bo ta avantura, ki jo je povzročila Tetuara — čud, zapustila globoke in trajne sle-

dove v vsem njegovem življenju...

Se zelo mlad je zašel Loti v burno evropsko življenje, zelo rano je odtrli zaveso, ki skriva pozornico sveta; vržen šele šestnajst let star v burni londonski in pariški vrtnice, je trpel že v onih letih, ko se navadno začenja šele misliti.

Iz te borbe, katero je započel tako rano, je prišel Loti zelo truden — in mislil je, da je sit že vsega. Bil je brezmejno tožen in razočaran, ker je — preden je postal mladenič kot drugi mladi ljudje — bil priden otrok in sanjar, vzgojen v tihem rodbinskem miru. Zato je bil tudi on kakor mal mlad divjak, v čigar srcu se je v samotni porajala obilica svežih misli in sijajnih nad. Preden je odšel sanjariti v gozdove Oceanije, je še kot otrok sam in dolgo dolgo sanjal v gozdovih Yorkshireja...

Bilo je zato nešteto tajnih vezi med Lotijem in Rarahu, čeprav sta bila rojena vsak na drugem koncu sveta. Oba sta ljubila samoto in sanjarenje, ljubila gozdove in zapuščene kraje divje prirode. Oba sta preživljala dolge ure pogreznjena v nemo molčanje, leže na mehki travi in gostem mahu, oba sta strastno ljubila sanjarije, glasbo, lepo sadje, cvetje in bistro vodo...

XXXIX.

...Sedaj ni na najinem obzorju nobena oblaka...

Še pet dolgih mesecev bova živela skupaj. Bilo bi docela nespametno misliti na bodočnost...

Celo starejše ali jezikovno nenadane osebe se nauče pri meni v kratkem času in brez truda nemščine ali italijanske. Prijetna, popolnoma individualna metoda. Hiter, siguren uspeh. Naslov v upravi. 3208

3 sobno stanovanje, kuhinja, kopalnica i. dr. oddam takoj ali pozneje. Matistrova 16 II, 7. 3201

Gospoda sprejemem na stanovanje. Koroščeva ul. 8, Flohl. 3223

Mala družina išče s 1. novembrom eno- do dvosobno stanovanje v centru. Poizdobe pod »Točen plačnik« na upravo »Večernika«. 3185

Najcenejši brivec »Koštomaj«, Mlinska 8. Britje 2. Striženje 4. 3187

Rižot z morskimi raki v petek, ponedeljek in sredo, kakor tudi druge specialitete morskih rib pri Po vodniku, Rotovski trg 8. 3195

Izposojamo gramofone in plošče po Din 1.— »Slager«, Slovenska 18. 2501

Solčno sobo takoj oddam. Zagata 3, Pobrežje. 3209

Dva boljša delavca sprejemem na stanovanje. Glavni trg 4, dvorišče, desno. 3210

Dve lepi prazni sobi, na željo lahko ena opremljena s so- uporabo kuhinje in kopalnice oddam v najem samo mirni stranki. Naslov v upravi. 3211

Dam v najem stanovanje (dve sobi, kuhinjo, dve manzardni sobi, kopalnica, velik vrt). Vprašati V. cel, Gosposka ulica 5. 3208

Dve opremljeni sobi oddam. Glavni trg 12. 3217

Lepo mobilirano sobo visokopritličje, separiran vhod, elekt. razsvetljava, takoj oddam eni ali dveh boljšim osebam. Vrazova 6. pritl. levo. 3213

Sostanovalec sprejemem. Židovska ul. 12 I. 3213

Mariborska znamenitost, restavracija

Grajska klet

se je danes 1. oktobra po daljšem presledku sopet otvorila

Igra znani Withe star jazz-band. Prvo vrstna vina in točna postrežba. Lokalit. renovirani. Priporočila se za obilen obisk

Josip Majdič, restavrater

Opravična številka: E IX 2208/32

9

Dražbeni oklic.

Dne 2. novembra 1932 dopoldne ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin

zemljiška knjiga: k. o. Bresternica, vl. št. 247

Cenilna vrednost: 34.178 Din

vrednost pritlikline: —

najmanjši ponudek: 22 800 Din

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru odd. IX.
dne 4. septembra 1932.

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: STANKO DETELA v Mariboru

UGODNO KUPITE

raznovrstne ostanke po Din 6.—, 7.—, 8.— meter

za birmance, žene in neveste

dobro in poceni v TRPIN-OVEM BAZARJU

Maribor, Vetrinjska ulica 15

Tomse-Pekre Koncert

2. oktobra svira pekerska godba, pojedina domači klobas in na raznju pečenih prašičkov.

Naznanilo!

Dovoljujem si cenj. občinstvu naznaniti, da otvorim s 1. oktobrom 1932 na Glavnem trgu šte. 11

prodajalno mesnih izdelkov in klobas

Solidne cene, vedno sveži izdelki ter dobra postrežba mi bodo pridobili Vaše zaupanje. Dnevno sveža šunka in klobase za narezek!

Mihael Hohnjec

tovarna mesnih izdelkov in klobas

Telefon številka 22-37 in 29-35

Najlepše razglednice

mariborske, umetne, Salon de Paris

t. t. d. kupujte v papirnici knjigarne

Tiskovne zadruge

Maribor, Aleksandrova 13